

УДК 616:636.1:611.018.5:615.03

ДИНАМІКА ПОКАЗНИКІВ КЛІТИННОГО ІМУНІТЕТУ ЛОШАТ ПІД ВПЛИВОМ ІМУНОМОДУЛЯТОРІВ

Я. П. Криця, к. вет. н., доцент
Krycia_iar@nubip.edu.ua

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

У наш час велике значення приділяється проблемі підвищення життєздатності, резистентності та кращого збереження молодняку тварин. Як відомо, для підтримання організму на достатньому фізіологічному рівні необхідне ефективне функціонування імунної системи, від якої залежить резистентність та імунна реактивність тварин. Незважаючи на надто важливе значення імуномодуючих препаратів, вони не знайшли широкого застосування у тваринництві. Обмежені повідомлення про застосування такого препарату, як ріботан, та відсутня інформація про використання циклоферону у тваринництві; в конярстві повідомлення про застосування цих препаратів не виявлено.

Таким чином, дослідження показників клітинного імунітету лоша́т під впливом імуномодуляторів для корекції імунного статусу організму є актуальним і становить інтерес у науковому і практичному відношенні.

Мета роботи полягала в дослідженні показників клітинного імунітету лоша́т верхових порід під впливом імуномодуляторів. Дослідження проводили в умовах Деркульського кінного заводу № 63 Біловодського району Луганської області на лоша́тах чистокровної верхової та української верхової порід. Для проведення досліджень з лоша́т 14-добового віку за принципом аналогів формували контрольну та дві дослідні групи по 10 голів у кожній групі. Всього обстежено 30 голів. Тваринам I дослідної групи вводили ріботан, II дослідної — циклоферон. Імуномодулятори вводили в таких дозах: ріботан — 1 мл/тварину три дні поспіль; циклоферон — 2 мл/тварину у вигляді 12,5 % розчину на 1, 2, 4, 6, 8 добу. Тваринам контрольної групи вводили ізотонічний розчин натрію хлориду. Відбір крові проводили у лоша́т місячного віку.

Вміст Т-загальних лімфоцитів був найвищим у крові лоша́т обох порід першої дослідної групи. У крові лоша́т, яким вводили ріботан, встановлена на 0,2–1,2 % (0,4–2,3 %) більша кількість Т-лімфоцитів, а в крові тварин, яким застосовували циклоферон, кількість цих клітин виявилася навіть трохи нижчою порівняно з показником крові лоша́т контрольної групи. Відзначено вищий вміст Т-хелперів у крові лоша́т української верхової породи у всіх досліджуваних групах. Вміст Т-супресорів у крові лоша́т був приблизно на однаковому рівні, лише у тварин чистокровної верхової породи контрольної групи встановлено вірогідно більшу на 6,2 % (38,8 %; $P < 0,05$) кількість цих клітин порівняно з українською верховою породою.

Аналізуючи співвідношення Т-х/Т-с, слід відзначити, що тенденція до найбільш оптимального значення імунорегуляторного коефіцієнта (2,0) встановлена у крові лоша́т першої дослідної групи (на рівні 1,9 од.). Збільшення ІРК вище 2 од. свідчить про вищий рівень Т-х, відповідно, в організмі виробляється більше антитіл, що може спричинити автоімунні захворювання. Зменшення ІРК вказує на більшу кількість в крові антигена, тобто відбувається недостатня імунна відповідь.

Підсумовуючи результати досліджень стану клітинного імунітету лоша́т під впливом ріботану та циклоферону, можна зробити висновок про підвищення як клітинної активності Т-системи імунітету (загальна кількість Т-лімфоцитів збільшується на 0,4–2,3 %), так і функціональної (кількість Т-активних лімфоцитів збільшується в 2,3 рази, $P < 0,05$) під дією ріботану. Під впливом циклоферону у крові лоша́т підвищується функціональна активність Т-системи імунітету (кількість Т-активних лімфоцитів зростає на 16,7–25,0 %, $P < 0,05$).